

Naturvärdesinventering Tensta Åsby, Skyttorp

Naturföretaget 2021

Inventering och foto: Sven Bengtsson
Rapport: Ulrika Westling
Kvalitetsgranskning: Emma Hellkvist
Datum rapport: 2021-01-15
Version: 1
Tillgänglighetsanpassad: 2025-12-08

Kontaktperson för denna rapport: Sven Bengtsson, sven@naturforetaget.se, 070-169 67 81

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se
Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Bakgrund	5
Metodik	5
Naturvärdesinventering.....	5
Datainsamling.....	6
Rapportering av arter.....	6
Arter inom Artskyddsförordningen	6
Främmande invasiva arter.....	6
Förstudie	7
Osäkerhet i bedömningen.....	7
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden	7
Övergripande beskrivning.....	7
Områdets naturvärden.....	7
Naturvårdsarter	8
Skyddade och fridlysta arter	8
Dokumenterad förekomst.....	8
Beskrivning av naturvärdesobjekt	9
1. Lövskog.....	10
2. Dike med lövskog.....	11
3. Igenväxande gräsmark.....	12
Källor.....	13
Litteratur	13
Databaser.....	13
Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt och artfynd	14

Sammanfattning

Naturföretaget har på uppdrag av fastighetsbolaget WallOxstrand AB utfört en naturvärdesinventering av fastigheten Tensta-Åsby 18:1 i Skyttorp. Området är drygt 2,5 ha stort och planeras att bebyggas. Naturvärdesinventeringen följer metodiken enligt Svensk Standard SS 199000:2014, men eftersom inventeringsuppdraget inföll sent i december och därmed långt efter vegetationssäsong, har den ej kunnat göras enligt svensk Standard. Naturvärdesinventeringen görs på fältnivå med detaljeringsgrad Medel och tillägg naturvärdesklass 4.

Inom det inventerade området identifierades tre naturvärdesobjekt. De två medelålders lövskogsdungarna och den yngre lövbården mot diket i norra kanten har alla vissa biotopvärden knutna till lövrikedom och inslag av död ved. Lövskogen vid diket (område 2) är ung igenväxningsskog, men har visst naturvärde (klass 4). De två större lövskogspartierna (område 1) bedöms ha påtagligt naturvärde (klass 3) på grund av att dessa även har inslag av grova aspar, mossklädda block och att blåsippa påträffades. Arten är vanlig i Uppland, men den är en kalkindikator och lundpräglad växt som antyder att marken där kan ha en artrikare växt- och svampflora. Av de två större lövdungarna bedöms det nordvästra området vara mest värdefullt att bevara, dels på grund av lite högre ålder och grova träd, dels för att det österut sammanbinds med lövbården mot det vattenförande diket. Tillsammans utgör de två områdena en större ekologisk enhet vars biotopkvaliteter förstärker varandra.

Den gamla åkermarken som ligger centralt i området bedöms också ha visst naturvärde (klass 4), men främst ur ett landskapsperspektiv, eftersom öppna blom- och gräsmarker alltid är värdefulla för biologisk mångfald, framförallt för pollinerande insekter och fåglar. Den specifika gräsmarken i området utgörs dock av gammal åkermark som dikats och monokultiverats, och även om igenväxningen ej har gått så långt så bedöms området ha en relativt trivial flora. Det vattenfyllda diket som går genom östra delen av åkermarken, parallellt med banvallen, är dock ett värdeelement som bör bevaras om möjligt. Diket kan utgöra lekplats för groddjur (skyddade arter).

Bakgrund

Fastigheten Tensta-Åsby 18:1, Skyttorp, är planerad för ny bebyggelse och inför planeringen av detta behöver områdets naturvärden undersökas. Naturföretaget har därför på uppdrag av fastighetsbolaget WallOxstrand AB utfört en naturvärdesinventering. Området är ca 2,5 ha stort och ligger i utkanten av Skyttorp.

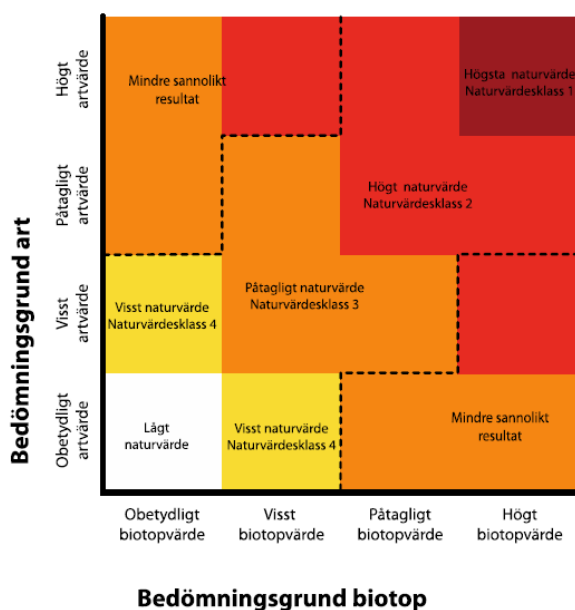
Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den 18 december 2020. Naturvärdesinventeringen följer metodiken enligt Svensk Standard SS 199000:2014, men eftersom inventeringsuppdraget inföll sent i december och därmed långt efter vegetationssäsong, har den ej kunnat göras enligt svensk Standard. Naturvärdesinventeringen görs på fältnivå med detaljeringsgrad Medel och tillägg naturvärdesklass 4.

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet

upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten. (lägg in i NVI matrisen)

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter

Arter som bedöms löpa risk att försvinna ur landet.

Signalarter

Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter

Fridlysta arter eller arter listade i EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Datinsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Collector for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystem som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art fanns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom Artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Främmande invasiva arter

Om främmande invasiva arter påträffas under inventeringen redovisas detta under rubriken Områdets naturvärden.

Förstudie

Fynd av arter från området har inhämtats från ArtDatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Osäkerhet i bedömningen

Inventeringen var en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad medel, ingen artgrupp har inventerats detaljerat. När inventering görs så sent som i december är majoriteten av den ettåriga florin vissnad eller nedbruten, och många insekter, fåglar och groddjur kan ej påträffas så sent på året. Det är därför svårt att göra rättvisa artbedömningar av de besökta områdena. Men bedömningen av strukturer, element och andra biotopkvalitéer var tillräckligt för att göra en rättvis klassning av naturmiljöerna.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning

Det inventerade området är cirka 2,5 hektar stort och ligger i utkanten av ett bostadsområde i Skyttorp. Centrala delen av området utgörs av en öppen- något igenväxande gräsmark och runt denna ligger ett par olikåldriga lövskogspartier. Ett gammalt, vattenförande dike går genom gräsmarkens östra och nordöstra kanter. Norr om området angränsar ett småbrutet skogs- och jordbrukslandskap med åkrar och små skogsområden samt en liten tjärn. I östra kanten går en järnväg.

Inventeringsområdet ingår i vattenskyddsområdet Uppsala - Vattholmaåsarna. I övrigt berörs området inte av några riksintressen, områdesskydd eller av nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt.

Områdets naturvärden

Områdets lövskogspartier har flera värdefulla biotopkvalitéer. Bland annat skiktade lövslag, stort inslag av asp, varav en del grova träd, och även inslag av död ved. Lövskogarna inom området saknar riktigt gamla lövträd (uppåt 100 år) och grova gamla lågor, men de två större lövpartierna i nordväst respektive sydost bedöms båda ha viss skoglig kontinuitet. Troligen utgör de gamla skogsholmar i den tidigare jordbruksmiljön, och har återkommande plockhuggits.

Gräsmarken är en gammal åkermark och som många kultiverade gräsmarker hyser den inga höga artvärden, eftersom marken dikats och hävdats på ett sätt som missgynnar många naturvårdsarter. Växtsammansättningen i gräsmarken innehåller dock en viss artvariation och en del blommande örter, vilket är av värde för pollinerande insekter som till exempel fjärilar och humlor.

Få fynd av naturvårdsintressanta arter gjordes under inventeringen, utöver den vintergröna blåsippan, som påträffades i lövskogsdungarna. Detta kan ha sin naturliga förklaring i att inventeringen utfördes i december, då färre arter går påträffa. Inget av de besökta områdena bedöms dock vara så pass gamla och orörda miljöer att en stor artrikedom är att vänta. Lövskogen, och eventuellt även dikesmiljön, bör dock kunna husera några fler naturvårdsintressanta arter om de inventeras under sommarsäsong.

Naturvårdsarter

Endast en naturvårdsart påträffades under inventeringen: blåsippa (tabell 1).

Tabell 1. Naturvårdsarter som påträffades i området. Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus.

Artnamn	Rödlista 2020	Signalarter	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar
Kärlväxter					
Blåsippa		X	X		Signalart enl SKS, Fridlyst enl. § 9 Artskyddsförordningen

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

Inom områdets lövskogsdungar växer blåsippa, som är en skyddad art. Arten är dock vanlig i regionen, och en utredning av bevarandestatus skulle troligen visa att dess bevarandestatus inte riskerar att påverkas av en eventuell exploatering.

Strax utanför inventeringsområdet finns äldre artfynd noterade på Artportalen som bedöms vara möjliga att påträffa även inom inventeringsområdets lövskogsdungar och bryn. Det gäller främst de dokumenterade fynden av fågelarter som rödvingetrast (NT) och grönfink (EN).

Trolig förekomst

De vattenförande dikessträckorna innehåller höljor och lugnvatten som troligtvis kan utgöra lekplats för groddjur. För att avgöra det krävs dock en inventering under vår eller sommar.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades tre naturvärdesobjekt. För kartor över de olika objekten, se Bilaga 1. Här nedan beskrivs objekten i text och bild.

Tabell 2. Sammanfattning av objekten och deras naturvärdesklasser.

Objektnummer	Namn	Naturvärdesklass
1	Lövskog	3
2	Dike med lövskog	4
3	Igenväxande gräsmark	4

1. Lövskog

Figur 3. Skiktad lövskog med inslag av grövre aspar.

Beskrivning

Två partier med medelålders lövskog som domineras av asp och har inslag av björk, sälg samt ung lönn. I norra partiet finns enstaka yngre-medelålders granar. Frisk mark med blockinslag, vid besöket sågs bara piprör och blåsippa i fältskiktet. Avsaknad av ris och fynd av blåsippa antyder att vegetationen kan vara lundartad och kalkgynnad. Det finns tämligen mycket död lövved i form av grenar och klena stammar, de flesta förrötade och hårda. Riktigt gamla träd saknas och endast triviala lavar och mossor växer på stammarna, men en del träd har börjat utveckla grov barkstruktur. I norra partiet är det mer sparsamt om död ved, men här finns istället flera grova aspar, ett par med en stamdiameter uppåt 60 - 80 cm mätt i brösthöjd. Skogspartierna är troligtvis gamla åkerholmar och bedöms ha viss skoglig kontinuitet (skogsklädd mark sedan åtminstone 60-talet) att döma av äldre ortofoton, det nordvästra något längre.

Naturvårdsarter

Blåsippa

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Svag klass 3. Bedömningen Visst biotopvärde motiveras trots måttlig trädålder av flera värdestrukturer som lövrikedom, asprikedom, inslag av grov asp samt död ved. Artvärdet klassades som Visst baserat på fynd av blåsippa, trots att arten är vanlig. Marktypen är dock av sådan karaktär att det går anta att fler naturvårdsintressanta växter, eller möjligen svampar, kan påträffas under växtsäsong.

Natura 2000-naturtyp

-

2. Dike med lövskog

Figur 4. Vattenförande dike på fuktig mark som omgärdas av yngre självgallrande lövskog

Beskrivning

En del av en gammal dikessträcka som nu kantas av en uppkommen yngre lövbård som börjat självgallra. Diket är vattenförande och tillfälligt (?) översvämmat, vilket skapar en sumpmarksartad miljö. Diket är bitvis ganska brett – uppåt ca 2 m. Lövbården utgörs av björk, asp och sälg och enstaka ung lönn. Åldrar mellan ca 20-50. En lövrik lokal med rinnande vatten, som kan vara värdefull för fåglar och groddjur.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde dels med avseende på rinnande vatten och blöt hydrologi, dels på lövrikedom och inslag av klen död ved. Artvärdet bedöms som Lågt, men med reservation för att vattenförande kantmarker ofta är mer artrika än omgivningen och vattenmiljön kan utgöra lokal för groddjur.

Natura 2000-naturtyp

-

3. Igenväxande gräsmark

Figur 4. Gammal åkermark som börjat växa igen.

Beskrivning

Igenväxande dikad jordbruksmark med högvuxen vegetation i form av hundäxing, ängskavle, röllika, tuvtåtel, älggräs, gullris och vissna tistlar. Några av arterna antyder att åkermarken är av den fuktigare sorten. Ungt aspely håller på att växa in. I öster angränsar banvall för järnvägen.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Gräsmarken är igenväxande och dikad, vilket är negativa faktorer, men Visst biotopvärde motiveras av att öppna gräsmarker är en minskande biotop som nyttjas av många pollinatörer och fåglar. Artvärdet bedöms som Lågt, eftersom vegetationen utgörs av triviala gräs och örter.

Natura 2000-naturtyp

-

Källor

Litteratur

- ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Jordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.
- Naturvårdsverket 2000. Svenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverket, rapport 5081.
- Nitare, J. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Jönköping, Skogsstyrelsens förlag.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.

Databaser

- ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen och Obsdatabasen (2020-12-18)
- ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2020-12-18)
- Artskyddsförordning (SFS 2007:845). [http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/ Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/](http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/)
- Naturvårdsverket. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (2020-12-18)
- Skogsstyrelsen. Skogens Pärlor. <http://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/> (2020-12-18)

Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt och artfynd

Figur 1. Kartbild över områdets naturvärdesobjekt med numrering enligt samma ordning som i områdesbeskrivningen. Här syns även fynden av naturvårdsarter som gjordes under inventeringarna kategoriserade efter typ av naturvårdsart.